

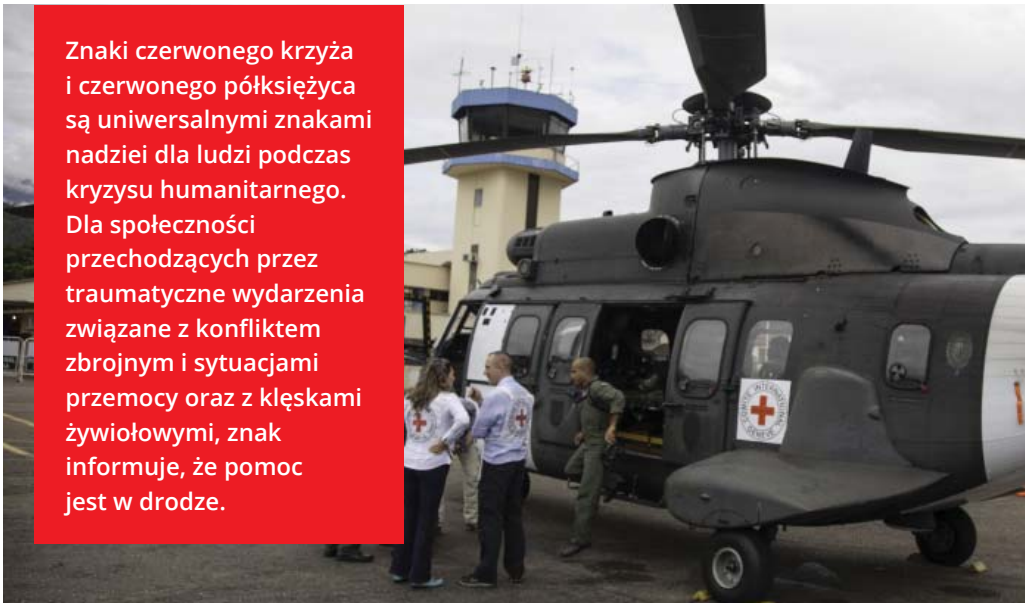
ZNAKI HUMANITARYZMU

International Federation
of Red Cross and Red Crescent Societies

ICRC

ZNAKI HUMANITARYZMU

Znaki czerwonego krzyża i czerwonego półksiężyca są uniwersalnymi znakami nadziei dla ludzi podczas kryzysu humanitarnego. Dla społeczności przechodzących przez traumatyczne wydarzenia związane z konfliktem zbrojnym i sytuacjami przemocy oraz z klęskami żywiołowymi, znak informuje, że pomoc jest w drodze.

Fotograf: HEGER, Boris. Copyright: ICRC

Umieszczony na identyfikatorze lekarza pracującego w szpitalu polowym, na drzwiach pojazdu transportującego rannych lub na samolocie dostarczającym środki pomocowe, znak symbolizuje bezstronną, neutralną i niezależną pomoc humanitarną ludziom na całym świecie.

Znaki są wolne od jakichkolwiek powiązań religijnych, politycznych czy kulturowych. Mogą być używane w dwóch celach:

Ale znaczy też o wiele więcej. W czasie konfliktu zbrojnego, czerwony krzyż i czerwony półksiężyc, razem z czerwonym kryształem, są powszechnie znanymi symbolami ochrony należnej personelowi, budynkom i pojazdom wojskowych służb medycznych, a także upoważnionym cywilnym służbom medycznym. Obejmuje to służby medyczne Stowarzyszeń Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca, które mają nieść pomoc w czasie konfliktu zbrojnego za zgodą odpowiednich władz, zgodnie z zapisami Konwencji Genewskich.

- Jako środek ochrony, który informuje strony konfliktu zbrojnego, że osoby, pojazdy lub budynki ze znakiem są pod ochroną i nie mogą pod żadnym pozorem być celem ataku. Jest to ochronne użycie znaku.
- Aby wskazać, że dana osoba, pojazd lub budynek związane są z Międzynarodowym Ruchem Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca. Jest to informacyjne użycie znaku.

RYS HISTORYCZNY ZNAKÓW

W 1859 r. Henry Dunant, szwajcarski biznesmen, podróżując przez Włochy stał się świadkiem ponurych następstw bitwy pod Solferino. Poruszony cierpieniem rannych i umierających żołnierzy pozbawionych pomocy medycznej, napisał książkę „Wspomnienie Solferino", w której zawarł dwie propozycje mające na celu zapewnienie lepszej pomocy dla ofiar wojny:

- ustanowienie w każdym kraju w czasie pokoju stowarzyszeń pomocowych złożonych z ochotników gotowych do niesienia pomocy rannym żołnierzom podczas wojny;
- skłonienie państw do ochrony rannych i chorych na polu walki oraz osób im pomagających.

1934 r. Prezes Francuskiego Czerwonego Krzyża Edmund de Lillers (w jasnym płaszczu) zwiedza składnicę główną PCK w Warszawie.

Pierwsza propozycja doprowadziła do powstania Stowarzyszeń Krajowych Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca niemalże w każdym państwie na świecie.

Druga propozycja była podstawą powstania Konwencji Genewskich. Cztery Konwencje Genewskie z 1949 r. obowiązują dziś niemal we wszystkich państwach. Propozycja ta przyczyniła się również do ustanowienia jednolitego znaku rozpoznawczego, zapewniającego ochronę wojskowym służbom medycznym, ochotnikom niosącym pomoc oraz ofiarom konfliktów zbrojnych. Znak miał mieć prostą formę graficzną, być widoczny z dużej odległości, powszechnie rozpoznawany i zawsze identyczny.

Konferencja dyplomatyczna, która odbyła się w Genewie w 1864 r., przyjęła znak czerwonego krzyża na białym tle, odwrotność kolorów flag Szwajcarii. Podczas wojny rosyjsko-tureckiej w latach 1876-1878, Imperium Otomańskie wydało deklarację, że zamiast krzyża będzie używać czerwonego półksiężyca, znaku, który został oficjalnie uznany w Konwencji Genewskiej z 1929 r.

W 2005 r. wszystkie państwa będące stroną Konwencji Genewskich przyjęły dodatkowy znak: czerwony kryształ. Ma on taki sam status jak czerwony krzyż i czerwony półksiężyc i można się nim posługiwać na takich samych zasadach i pod takimi samymi warunkami. Jest alternatywą dla państw i stowarzyszeń krajowych, które nie chcą posługiwać się ani czerwonym krzyżem, ani czerwonym półksiężycem.

JAK MOŻNA UŻYWAĆ ZNAKÓW?

Użycie znaków jest szczegółowo uregulowane Konwencjami Genewskimi z 1949 r. oraz ich Protokołami Dodatkowymi z 1977 r. i 2005 r. Mogą być użyte na dwa sposoby.

Użycie ochronne

Podczas konfliktu zbrojnego znaki mogą być użyte w celach ochronnych, by zapewnić bezpieczeństwo:

- służbom medycznym i personelowi religijnemu sił zbrojnych;
- służbom medycznym, budynkom i pojazdom stowarzyszeń krajowych wówczas, gdy działają na zlecenie wojskowej służby medycznej sił zbrojnych i podlegają prawu i regulaminom wojskowym;
- po wyraźnej zgodzie rządu i pod jego kontrolą: szpitalom cywilnym, wszystkim cywilnym jednostkom medycznym i innym organizacjom pomocowym, ich personelowi oraz cywilnym środkom transportu przeznaczonym do niesienia pomocy rannym, chorym i rozbitkom.

Wszystkie trzy znaki mają taki sam status i mogą być używane jako środek ochronny. Muszą być na białym tle, bez napisów i dodatkowych oznaczeń.

Podczas pokoju, znaki mogą być wykorzystane indywidulanie i w czystej formie jako symbol ochrony przez:

- służby medyczne i personel religijny sił zbrojnych;
- służby medyczne i na pojazdach stowarzyszenia krajowego, które mają służyć niesieniu pomocy w czasie konfliktu zbrojnego, za wiedzą odpowiednich władz.

Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża (MKCK) i Międzynarodowa Federacja Stowarzyszeń Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca (Federacja) mogą używać znaków w każdym czasie (w czasie pokoju i w czasie konfliktu zbrojnego).

Użycie informacyjne

W czasie pokoju znaki mogą być używane w celach informacyjnych przez:

- ochotników, personel oraz przedmioty powiązane z Ruchem (Stowarzyszenia Krajowe, MKCK, Federacja);
- jako środek wyjątkowy przez ambulanse i punkty pierwszej pomocy przeznaczone wyłącznie do niesienia pomocy bezpłatnie zgodnie z prawem krajowym i za wyraźną zgodą Stowarzyszenia Krajowego.

Używany jako środek informacyjny przez którykolwiek komponent Ruchu jako część emblematu, znakowi musi zawsze towarzyszyć pełna nazwa lub inicjały, a nie jedynie słowa „czerwony krzyż" lub „czerwony półksiężyc". Znak musi być małych rozmiarów i nie może być umieszczony na opaskach naramiennych lub na dachach budynków, aby uniknąć pomylenia ze znakami używanymi do celów ochronnych.

NADUŻYWANIE ZNAKÓW

Każde nadużycie znaku może zmniejszyć jego wartość ochronną i podważyć szacunek do niego w czasach konfliktu zbrojnego. Może to narazić na niebezpieczeństwo życie osób uprawnionych do używania znaku jako ochrony podczas niesienia pomocy, a także podważyć skuteczność pomocy humanitarnej Ruchu. Poniżej sposoby, w których nie można używać znaków:

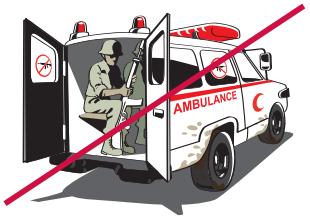
Naśladownictwo

Użycie symbolu, który ze względu na swój kształt i kolor może być pomylony z jednym ze znaków.

Uzurpacja

Każde użycie znaku niezgodne z międzynarodowym prawem humanitarnym. Użycie znaku przez nieuprawnione osoby lub podmioty (firmy, farmaceutów, lekarzy, organizacje pozarządowe, osoby prywatne, itp.) lub dla celów, które niszczą szacunek należny znakowi.

Perfidia

Użycie znaku w czasie konfliktu zbrojnego w celu ochrony kombatantów i sprzętu wojskowego, mające na celu zmylenie przeciwnika. Takie użycie znaku, kiedy prowadzi do śmierci lub poważnego zranienia osób, jest uważane za zbrodnię wojenną.

Aby zapewnić pełne poszanowanie i ochronę znaków, wszystkie państwa będące stroną Konwencji Genewskich z 1949 r. zobowiązane są do prawnego uregulowania kwestii związanych z użyciem znaków, a także zapobiegania i karania ich nielegalnego użycia, zarówno w czasie wojny, jak i w czasie pokoju.

Władze krajowe muszą również informować opinię publiczną, sektor biznesu oraz środowisko medyczne o zasadach prawidłowego użycia znaków.

Stowarzyszenia Krajowe współpracują z organami państwowymi w celu zapewnienia prawidłowego używania znaków.

SYMBOLE DZIAŁAŃ HUMANITARNYCH

MIĘDZYNARODOWEGO RUCHU CZERWONEGO KRZYŻA I CZERWONEGO PÓŁKSIĘŻYCA

Używając znaków czerwonego krzyża lub czerwonego półksiężyca, by pokazać związek z Ruchem podczas konfliktu zbrojnego, klęsk żywiołowych i katastrof, personel i ochotnicy Stowarzyszeń Krajowych przekazują ważną informację: ich praca jest czysto humanitarna, a ich bezpieczny dostęp do poszkodowanych musi być bezwarunkowo respektowany.

Fotograf: SHERKHAN, Ibrahim, Copyright :ICRC

Członkowie Ruchu posługujący się znakiem są zobowiązani do niesienia pomocy humanitarnej zgodnie z siedmioma Podstawowymi Zasadami: humanitaryzmem, bezstronnością, neutralnością, niezależnością, dobrowolnością, jednością i powszechnością. Zaangażowani w działania mają świadomość, że ich praca nie jest w żaden sposób związana z jakimikolwiek frakcjami politycznymi, religijnymi, wojskowymi czy ekonomicznymi i powinna mieć zaufanie i szacunek wszystkich.

Zrozumienie tego jest niezwykle ważne, ponieważ oznacza, że wszyscy ludzie bez względu na pochodzenie i po wszystkich stronach konfliktu, mają zaufanie do intencji przedstawicieli Ruchu. To z kolei pomaga personelowi i ochotnikom Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca bezpiecznie dotrzeć do wszystkich ludzi i społeczności w potrzebie, nawet w czasie wojny i innych kryzysów humanitarnych.

Międzynarodowy Ruch Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca:

Międzynarodowy Komitet Czerwonego Krzyża

Bezstronna, neutralna i niezależna organizacja, której celem jest ochrona życia i godności ofiar konfliktów zbrojnych i innych sytuacji przemocy oraz zapewnienie im wsparcia. MKCK dokłada wszelkich starań, aby zapobiegać cierpieniom upowszechniając międzynarodowe prawo humanitarne i uniwersalne zasady humanitarne. Powstała w 1863 r. MKCK jest inicjatorem Konwencji Genewskich. Zarządza i koordynuje międzynarodowymi działaniami prowadzonymi przez Międzynarodowy Ruch Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca podczas konfliktów zbrojnych i innych sytuacji przemocy.

Międzynarodowa Federacja Stowarzyszeń Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca

Największa na świecie organizacja humanitarna. Zrzesza 190 Stowarzyszeń Krajowych i co roku dociera do ponad 160 milionów ludzi poprzez długoterminową pomoc i programy rozwojowe, a także do 110 milionów z pomocą po klęskach żywiołowych. Działania prowadzone są przed, w trakcie i po katastrofach i sytuacjach kryzysowych, aby zaspokoić potrzeby i poprawić los bezbronnych ludzi. Służy pomocą niezależnie od narodowości, rasy, płci, wiary, poglądów politycznych.

190 Stowarzyszeń Krajowych Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca

Polski Czerwony Krzyż zajmuje się pomocą potrzebującym, niezależnie od ich poglądów i pochodzenia. W swoich działaniach kieruje się Podstawowymi Zasadami Ruchu. Do jego zadań należy, m.in. pomoc socjalna, szkolenia z zakresu pierwszej pomocy, promocja honorowego krwiodawstwa, programy edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży, niesienie pomocy ofiarom katastrof oraz upowszechnianie Międzynarodowego Prawa Humanitarnego.

Ośrodek Upowszechniania Międzynarodowego Prawa Humanitarnego Polski Czerwony Krzyż

ul. Mokotowska 14
00-561 Warszawa
tel. 22 326 12 85
zarząd.glowny@pck.org.pl

WOJSKO POLSKIE

POLSKI CZERWONY KRZYŻ

Zadanie publiczne finansowane ze środków MON